

Zápis z 25. jednání Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací (Výbor VaK) ze dne 21. 11. 2022

Místo konání: Ministerstvo zemědělství

Přítomní: Podle prezenční listiny – celkem 11 přítomných zástupců s možností hlasování. Výbor VaK byl tímto usnášeníschopný.

Pozvánka na jednání od Ing. Aleše Kendíka, náměstka pro řízení sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství a současně Předsedy Výboru VaK, byla odeslána e-mailovou poštou dne 18. 10. 2022.

Program a pracovní podklady byly zaslány dodatečně v elektronické formě 9. 11. 2022 a dále doplněné dne 18. 11. 2022.

1. Úvod

V úvodu jednání Ing. Jiří Duda, místopředseda Výboru VaK (dále také jen „Místopředseda“) omluvil z neodkladných pracovních důvodů předsedu Výboru VaK Ing. Aleše Kendíka a následně přistoupil k vedení jednání. Přivítal zúčastněné a informoval o omluvě z účasti zástupce za SMS ČR. K programu nebyly vzneseny žádné připomínky. K účasti Ing. Lukáše Teklého, zástupce za MF v pozici náhradníka člena Výboru VaK a Ing. Želmíry Mackové, MBA z MZe, která z jednání pořizovala zápis, nebyly vzneseny žádné námítky.

Místopředseda dále postoupil k dalšímu bodu programu jednání.

1.1. Informace k usnesení Výboru č. 11 ze dne 16. června 2022

Na základě usnesení č. 11 (ze dne 16. 6. 2022) byl Předsedou Výboru VaK zaslán na Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) dopis s požadavkem na úpravu zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“) související se současnou úpravou procesu navyšování základního kapitálu a upisování akcií v akciových společnostech, které jsou vlastníky a současně provozovateli vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu a dále zavedení režimu do zákona, který umožní společnostem fungujícím v provozním modelu na základě koncesních smluv promítat do cen skutečné náklady, které jsou ovlivněné nepředvídatelným růstem cen některých materiálů, surovin, energií, stavebních prací a služeb. Požadavky na změnu zákona byly následně podpořeny také dopisem ministra zemědělství Ing. Zdeňka Nekuly, ze dne 5. 10. 2022. Z odpovědi MMR vyplývá, že je v současnosti v procesu schvalování technická novela ZZVZ, která upravuje problematiku procesu navyšování základního kapitálu a upisování akcií v akciových společnostech. Popisuje možnosti využití současných ustanovení ZZVZ týkajících se reakce na nutnost měnit smluvní podmínky, v návaznosti na nepředvídatelnou změnu výše nákladů v podmínkách koncesní smlouvy.

V rámci diskuse bylo konstatováno že technická novela uspokojivě řeší pouze první požadavek plynoucí z usnesení, ale bohužel neřeší ulehčení případné změny podmínek platných koncesních smluv z důvodu růstu cen a inflace.

Závěr:

Výbor VaK vzal uvedené informace na vědomí.

1.2. Informace k usnesení Výboru č. 12 ze dne 6. 10. 2022 projednaného „per rollam“

Místopředseda informoval přítomné v souladu s článkem 3 bodu 5) Jednacího řádu o průběhu schvalování usnesení číslo 12 ze dne 6. 10. 2022, které proběhlo formou „per rollam“ a kterým byl následně schválen návrh cenového výměru Ministerstva financí číslo 03/VODA/ 2022 a doporučil Ministerstvu financí, aby navržený cenový výměr byl předložen k podpisu panu ministru financí. Návrh cenového výměru obsahoval změny technického charakteru.

Výsledek hlasování: Celkem hlasovalo 13 členů, 12 x pro, 1 x se člen zdržel hlasování

Závěr:

Výbor VaK vzal uvedené informace na vědomí.

2. Informace MZe vypořádání obdržených připomínek ke Zprávě z benchmarkingu vlastníků a provozovatelů VaK za rok 2020

Zástupce MZe informoval přítomné o projednání obdržených připomínek k benchmarkingu za rok 2020. Připomínky předložilo Sdružení oborů vodovodů a kanalizací ČR, z.s., CzWA – Asociace pro vodu ČR a jedna soukromá osoba – vodohospodář. Připomínky byly vysvětleny, neměly vliv na vypracovanou zprávu a nevyžadovaly změny v platné metodice. Kromě připomínek k samotné zprávě byly projednávány možnosti zlepšení procesu sběru a odevzdávání dat ve spolupráci s vodoprávními úřady, další možnosti úpravy a zlepšení prezentace dat publikované na stránkách MZe, dále byla diskutována problematika řešení atomizace trhu, úprava prezentace některých vykazovaných ukazatelů a nastavení hranic pro sledované anomálie.

Závěr:

Výbor VaK vzal uvedené informace na vědomí. Konečné znění Zprávy z benchmarkingu za rok 2020 bude uveřejněno na webových stránkách MZe.

3. Informace MZe k řešení energetické krize s dopadem na sektor VaK

Místopředseda informoval přítomné o vývoji situace související se zabezpečením snížení vlivu významného nárůstu cen energií na sektor vodovodů a kanalizací. Doplnil, že k uvedenému bodu byl členům pro informaci ještě doplněn dopis ERÚ dne 18. 11. 2022 a to k problematice regulované složky ceny elektřiny a plynu. Pro provozovatele vodovodů a kanalizací platí zastropování cen energií, čímž se předešlo významnému nárůstu cen pro vodné a stočné v příštím roce. Zástupce ERÚ poskytl přítomným informaci o průběhu jednání s MF a vládou ČR a o přípravě dalších vládních nařízení upravujících rámec regulace cen energií a kompenzací ztrát pro obchodníky s energiemi. Zástupkyně MPO informovala o ustanovení Nařízení vlády č. 298/2022 Sb., § 4, ve kterém jsou jasně definovány provozní subjekty vodovodů a kanalizací, pro které platí zastropování cen elektrické energie a plynu v celém rozsahu.

V rámci diskuse zástupce Hospodářské komory ČR poděkoval Ministerstvu zemědělství, Ministerstvu financí a Ministerstvu průmyslu a obchodu za jejich reakci na prvotní žádost, aby se zastropování cen vztahovalo také na sektor vodovodu a kanalizací. Z důvodu, že je cena

pro vodné a stočné regulována, má stát zaručenou garanci, že se zastropování cen energií promítne do ceny pro vodné a stočné v plném rozsahu.

Závěr:

Výbor VaK vzal uvedené informace na vědomí.

4. Informace MZe k revizi Směrnice o čištění odpadních vod

Místopředseda obeznámil přítomné členy s aktuálním návrhem revize Směrnice o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS), která byla Evropskou komisí zveřejněna 26. 10. 2022 a představena 4. 11. 2022 na jednání pracovní skupiny J1 – Životní prostředí.

MZe považuje za klíčové následující změny:

- Rozšíření Směrnice na malé aglomerace větší než 1000 EO (dosud 2000 EO) – navržený termín implementace 2030,
- Dusík a fosfor – zpřísnění limitů N/P – postupně pro aglomerace nad 100.000 EO a nad 10.000 EO v ohrožených oblastech (2030-2040),
- Zavedení monitoringu a kontrol IAS (individuální systémy) (2030),
- Srážkové vody – monitoring, integrované plány postupně pro aglomerace nad 100.000 EO, následně nad 10.000 EO. (2030-2035),
- Mikropolutanty – Zavedení systémů rozšířené odpovědnosti výrobců (farmaceutické a kosmetické společnosti) (2025) + postupně zavedení čištění pro aglomerace nad 100.000 EO a nad 10.000 EO v ohrožených oblastech (postupně do 2040),
- Energie – pro aglomerace nad 100.000 EO, následně nad 10.000 EO energetické audity, následně splnění energetické neutrality a související snížení emisí skleníkových plynů (postupně do 2040).

Vyčíslené náklady pro ČR v rámci posouzení dopadů revize Směrnice jsou EK stanoveny ve výši cca 28 mil. EUR/rok do roku 2040, přínosy 56 mil. EUR/rok. MZe považuje tyto náklady za podhodnocené.

Proběhlo pracovní jednání na úrovni MZe, MŽP a SOVAK. Byly stanoveny klíčové termíny:

- 25. 11. 2022 – termín pro zaslání případných dotazů na EK, k prezentované revizi Směrnice.
- 9. 12. 2022 – předložení návrhů a stanovisek dotčených subjektů k návrhu revize Směrnice pro zpracování Rámcové pozice ČR. Kromě zúčastněných (MZe, MŽP, SOVAK) bylo osloveno také Ministerstvo zdravotnictví, SMO ČR, Sdružení místních samospráv ČR. V rámci tohoto termínu mohou své připomínky k revizi směrnice předložit i členové Výboru VaK.
- 5. 1. 2023 – Zpracování rámcové pozice ČR.

V rámci diskuse bylo zástupcem MŽP konstatováno, že v novém dotačním období už nebude na dosažení požadavků podle revidované směrnice dostatek finančních zdrojů. Po krátké diskusi týkající se plnění platné směrnice aglomeracemi, se zástupci MZe, SMO ČR a MŽP domluvili na opětovném informování problémových aglomerací o možném dopadu požadavků stávající a revidované směrnice na ně, včetně nabídky možného využití dotačních titulů ze strany MŽP a MZe, pro financování realizace plnění požadavků. V širším kontextu

problematiky zástupce SMO ČR upozornil na přetrvávající problémy s používáním vlhčených ubrousků, které způsobují značné problémy při provozu kanalizací včetně mechanického čištění odpadních vod. Může být zde otázka úvah, zda i v těchto případech nepřistoupit k regulaci při uvádění těchto výrobků na trh.

Závěr:

Výbor VaK vzal uvedené informace na vědomí.

5. Informace MZe k záměru ucházet se v r. 2023 o členství v mezinárodní organizaci WAREG – European Water Regulators

Členům Výboru VaK byl přiblížen záměr MZe stát se členem mezinárodní organizace WAREG - European Water Regulators, která je sdružením regulačních subjektů působících v Evropě. Asociace byla založená v roce 2014 a sdružuje více než 29 regulačních subjektů z různých států. Součástí asociace jsou tři pracovní skupiny: 1. Pracovní skupina pro právní předpisy EU; 2. Pracovní skupina KPIs & Benchmarking; 3. Pracovní skupina pro správu a řízení. V rámci asociace dochází k výměně zkušeností a znalostí z oblasti regulace. MZe má zájem zapojit se do pracovní skupiny pro benchmarking. Členstvím v asociaci získá přímý přístup k možným řešeným problémům spojených s regulací oboru vodovodů a kanalizací a zkušenostem při jejich řešení v rámci významné části Evropy.

V rámci diskuse informoval zástupce HK ČR o přínosech členství SOVAK v asociaci EurEau a podpořil záměr MZe. O zkušenostech a přínosech členství ve sdružení CEER a činnosti jednotlivých pracovních skupin informoval také zástupce ERÚ, který taktéž podpořil záměr vstoupit do asociace WAREG. Dále bylo diskutováno, jaké by mohlo být zastoupení z naší strany. Zástupce MZe zmínil, že tato otázka nebyla řešena, zopakoval, že zájmem MZe je zejména rozvíjet znalosti v analytické oblasti s možností mezinárodního srovnání v klíčových ukazatelích hospodaření s vodou, a to i ve vztahu k informování veřejnosti. Nelze vyloučit užší spolupráci s ostatními regulátory v oboru a odbornou veřejností v zájmu oboru VaK.

Vzhledem k faktu že členství ve sdružení musí být schváleno vládou ČR, požádal Místopředseda přítomné o hlasování o usnesení číslo 13:

Výbor VaK doporučuje ministru zemědělství, aby se MZe ucházelo o členství v mezinárodní asociaci WAREG – European Water Regulators.

Hlasování: PRO 11, Proti 0, Zdržel se 0

Závěr:

Výbor VaK přijal k bodu 5 usnesení, které tvoří přílohu č. 1 zápisu.

6. Různé

1. Problematika a vliv TAXONOMIE EU na sektor VaK.

Zástupce MŽP informoval přítomné o postupném vlivu požadavků taxonomie EU a to prostřednictvím podmínek pro poskytnutí dotací a také investičních úvěrů pro sektor vodovodů a kanalizací. Navrhl uspořádat společnou informační akci, která by obeznámila členy oboru

s požadavky taxonomie. Zástupce MZe vyslovil souhlas s návrhem MŽP. Zástupce HK ČR ve stručnosti informoval o již uskutečněném pracovním setkání na MZe, v rámci kterého byly definovány základní okruhy problematik. Během 14 dnů se uskuteční další jednání. Zástupce MŽP požádal o přizvání k tomuto jednání, aby byl postup koordinován.

2. Zástupce HK ČR se obrátil na zástupce MF v souvislosti s cenovou regulací, cenovým výměrem a současnou ekonomickou situací ve společnosti. Jedním z návrhu byla i možnost navýšení meziročního zisku na 20 %. Žádá, zda by se mohlo MF k tomuto návrhu opětovně vrátit, a to v souvislosti s možností zvýšení zisku v nájmu (na straně vlastníků). V případě vlastníka se jedná o jediné prostředky pro tvorbu prostředků na obnovu, mimo dotačních prostředků, které by mohly sloužit na rozvoj vodohospodářské infrastruktury. Vzhledem k ekonomické situaci, nastavené regulaci a očekávanému vývoji inflace v příštích dvou nebo třech letech je současná výše zisku záporná a finanční prostředky budou zjevně scházet. V současnosti MF uplatňuje systém žádosti o udělení výjimky. Navrhuje, jestli by nebylo lepší přistoupit k další technické novele cenového výměru, která by řešila problematiku výše zisku pro vlastníky infrastruktury.

Ministerstvo financí situaci chápe, systém udělování výjimek není pro žadatele komfortní, avšak za současné situace nepovažuje za vhodné přistoupit k jinému řešení, a to i vzhledem k množství podaných žádostí v roce 2022. MF se přiklání spíše k vypracování jasného formuláře v případě žádostí o překročení přiměřeného zisku z důvodu tvorby prostředků na obnovu podle pravidel PFO. Žadatel musí odevzdat i nové PFO, a proto by MF uvítalo spolupráci s MZe na tvorbě tohoto formuláře v rozsahu požadovaných informací poskytovaných v rámci nového PFO. Zástupci MF nevyloučili, že se k uvedenému tématu v rámci možné změny cenového výměru v blízké budoucnosti vrátí, zdůraznili, že je velmi důležité návrhy analyzovat a řádně odůvodnit. Zástupce MZe doplnil, že obecně by nemělo být bráněno vlastníků VaK vytvářet zdroje na obnovu VaK, pokud se prokazatelně řádně o infrastrukturu starají, a to i potřebou zvýšení regulovaného zisku v ceně pro vodné a stočné.

3. Zástupce MF informoval o postupu ve věci sběru dat z kalkulací cen pro vodné a stočné. MF odeslalo na všechny prodávající (příjemce vodného a stočného) informaci o povinnosti odevzdat na MF plánovou kalkulaci ceny pro vodné a stočné na rok 2023 do 31.12. 2022. MF má nový systém, který poskytne informaci, které subjekty si k 1.1. svoji povinnost nesplnily. Od 1.1. může dojít k porušení cenových předpisů. Proto požádal zástupce HK ČR a SMO ČR o spolupráci při odeslání případné druhé výzvy, upozornění subjektů na dodržení těchto povinností. MF připraví dopis. Zástupci HK ČR a SMO s tímto postupem souhlasili.

Místopředseda Výboru VaK poděkoval za konstruktivní spolupráci v letošním roce a všem popřál klidné svátky, poděkoval za účast a jednání ukončil.

Zapsala: Ing. Želmíra Macková, MBA

Schválil: Ing. Jiří Duda, místopředseda

Příloha: Usnesení č. 13

Originál zápisu je uložen u tajemníka Výboru VaK.